

1601 2den Beh. af Lovf. sigtende til at fremme Lehn^s o. s. v. Overg. t. fri Jordetendom. 1602

dom, saaledes at en ligeledes blot paa Penge bygget Majoratsbesiddelse fuldstændig kunde opløses. (Justitsministeren: Det ligger udenfor Grundlovens Bud.) Ja, naar man først gaaer ind paa, at Jordetendom kan forsvinde uden Substitution af en Capital, saa troer jeg dog, at man allerede er kommen ind paa Noget, der ikke er en nødvendig Følge af Grundloven, om det end er Noget, som jeg anseer for rigtigt. Jeg kan altsaa — jeg gjentager det — aldeles ikke følge de ærede Medlemmer af Udvalgets Fleertal, det Fleertal af Fleertallet, som vel vil beholde Lovforlaget §§ 2—9, men som derimod ville bortkøbe Alt, hvad der angaaer Fæstegodsjet. Jeg siger, at skal et Majorat kunne opløses uden en Substitution, saa maae det hele Majorats Bestanddele, baade Hovedgaardene og Bøndergodset, kunne opløses uden en saadan Institution. Men det kan ikke skee ifølge Loven af 21de Juni 1854, og derfor kunne vi ikke blive staaende ved den.

Jeg vender mig nu særlig til, hvad der foreligger under dette Afsnit i § 1 i Forbindelse med § 21, og jeg skal da sige, hvorfor jeg ikke er enig i § 21. Den ærede Justitsminister vil allerede vide det, uagtet vi ikke have berøret noget Ord derom. Det er paa Grund af Bestemmelsen om, at Tjerdedelen af Salgsværdien af Gaardene ved Auction skal indgaae i Statskassen. Ligesom en lignende Bestemmelse om, at en Dvotadeel af Fæstegodsjets Værdi skulde udbetales til Andre, i forrige Samling bragte mig til at modsætte mig det da foreliggende Fæstellovsforslag, saaledes kan jeg heller ikke her ganske følge med. Lad os see, hvorledes Forholdet nærmere stiller sig i saa Henseende. Saa fremt Majoratsbesidderen bliver enig med Fæsteren, saalænge denne har Gaarden i Fæste, eller, naar Fæsteren dør, med dennes Efterladte, om Salget af samme, ville vi betragte hele Gaarden som en Eiendom, hvori Statskassen hverken har Rod eller Deel. Den gaaer da over til og sælges til Selv-

eiendom, saaledes at Lehnbesidderen modtager hele Salgsprovenuet og indlemmer det i Fideicommisscapitalen, kun med Undtagelse af de Procenter, der tilfalde ham selv. Gaarden gaaer altsaa da over til den forrige Fæster eller dennes Slægtninge, uden at Staten faaer Noget. Men naar der i den omhandlede Eiendoms-gjenstand saaledes ikke indeholdes Noget, som Staten i og for sig har Ret til, naar denne Gjenstand overhovedet kan stifte Eier og gaae over fra Lehnbesidderen til en Anden, uden at Staten faaer Noget, saa kan Staten ikke faae nogen Ret til at fordrø en Andeel derved, at der istedetfor Fæsteren træder en Anden. Har Fæsteren nogen Ret til nogen Andeel af Værdien, saa kan Staten ikke have Ret til at indkræve denne paa hans Vegne; men, har Fæsteren ingen Ret til en saadan Andeel, saa kan Staten heller ikke fordrø en saadan Ret, som Fæsteren ikke har. Jeg kan derfor ikke slutte mig til den omtalte Bestemmelse. Men nu er Banfæstligheden den, at vi staae med en Bestemmelse fra 1854, der giver Fæsteren og i Tilfælde af Fæstledighed den sidste Fæsters Efterladte en fortrinlig Ret til at købe, og at Lehnseieren eller Majoratsbesidderen kun kan sælge til disse. Herved er imidlertid den Bemærkning at gjøre, at der i Loven af 1854 er føiet til, at Fideicommissbesidderen dog ogsaa kan sælge til Andre efter særlig Bevilling, uden at der er sat nogen som helst Betingelse for saadanne Bevillinger. — Regjeringen kan altsaa give dem efter Skøn, og derved er den Fordeel, som ved Loven er givet Fæsterne, igjen bleven meget indskrænket. Jeg gaaer dog ud fra, at Staten ikke vil bruge denne Ret uden i ganske særegne Tilfælde, og at den ikke vil tilfidesætte, hvad der efter Loven iøvrigt tilkommer Fæsternes Efterladte. Jeg troer altsaa, at der vel ved Loven af 1854 maa siges at være tilstaaet Fæsterne en bestemt Fordeel. Men hvorledes skal man da nu kunne komme til at vedligeholde den saaledes indtil en vis Grad Fæsternes Familie